

УДК 378.1:656(043.5)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.89.22>

Марченко О. Г., Сидоренко І. І.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

У статті на підставі вивчення положень нормативно-правових актів, які регламентують професійне спілкування правоохоронців, теоретико-джерельної бази, аналізу емпіричного кількісно-якісного матеріалу обґрунтовано актуальність проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців як невід'ємного складника їхньої професійної компетентності. Іншомовну комунікативну компетентність правоохоронців охарактеризовано як професійно-особистісне утворення, що інтегрує наявність певних життєвих цінностей, установок (аксіологічний компонент), знання та адекватне використання мовних засобів (когнітивний компонент), мовленнєво-комунікаційних умінь (діяльнісний компонент), особистісних якостей, необхідних для ефективного іншомовного професійного спілкування. Визначено сприятливі та гальмівні фактори впливу на перебіг досліджуваного процесу на змістово-професійному, корпоративно-етичному, особистісно-культурному рівнях. Доведено, що іншомовне професійне спілкування є базовим для формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців. Показано, що організація ефективного іншомовного професійного спілкування передбачає формування освітнього середовища із заданими параметрами. Освітнє середовище правового закладу вищої освіти схарактеризоване як сукупність специфічних умов навчання, що впливають на просторове та функціональне просторове об'єднання суб'єктів освітньої діяльності, між якими встановлюються тісні, різнопланові, індивідуальні та групові, формальні та міжособистісні взаємозв'язки та реалізуються особистісні, освітні, службові, професійні потреби, інтереси, здібності комунікаторів. Проаналізовано можливості освітнього середовища закладу вищої освіти щодо формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців. З'ясовано, що серед чисельних компонентів освітнього середовища найбільш впливовими щодо формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців є змістовий (інформаційне поле для задоволення освітніх потреб комунікаторів), комунікативний (комфортна емоційно-психологічна атмосфера, яка допомагає курсантам долати мовні та психологічні бар'єри іншомовного спілкування), організаційно-управлінський (матеріально-технічне та навчально-технологічне підґрунтя освітнього процесу, запровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іншомовному професійному спілкуванні). У перспективі передбачається уточнити критерії та показники, динаміку рівнів сформованості іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців внаслідок експериментальної перевірки впливу освітнього середовища закладу вищої освіти правового профілю.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, професійне спілкування, освітнє середовище, заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання, правоохоронець.

Курс на формування правової держави, закріплений у ст. 1 Конституції України, чинному законодавстві України (зокрема, Законі України «Про національну поліцію від 02.07.2015. № 580-VII), може бути реалізований за умов удосконалення системи державного управління, регулювання стосунків у правовому полі країни та міжнародному спілкуванні, на чому й акцентується в «Національній програмі правової освіти населення» (Указ Президента України № 992/2001 від 18.10.2001), наказі МВС України «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських» (від 09.11.2016 № 1179), «Етичному кодексі працівника ОВС України» (від 05.10.2000 № 7). Професійне спілкування правоохоронців урегульоване також і на міжнародному рівні, зокрема «Кодексі ООН щодо поведінки посадових осіб правоохоронних органів» (від 17.12.1979, резолюція № 34/169). Про значну роль комунікації у професійній діяльності правоохоронців свідчить поява поліції діалогу, як блоку поліції превенції правопорушень через налагодження спілкування, довіри та взаємодії, ефективного обміну думками. Кажуть, що підрозділи поліції діалогу озброєні словом. В умовах розширення міжнародних зв'язків стає актуальною проблема підготовки правоохоронців до іншомовного професійного спілкування, продуктивність якого забезпечує сформована іншомовна комунікативна компетентність (ІКК).

На основі аналізу останніх досліджень і публікацій з'ясовано, що процес формування та розвитку ІКК правоохоронців гальмується внаслідок дії таких об'єктивних факторів:

Так, на змістовно-професійному рівні спостерігається дія факторів:

- соціологічно-семіотичних, що зумовлені труднощами у засвоєнні системи спеціально-юридичних кодів, символів, кліше;
- професійних, які зумовлені спрямованістю на підготовку фахівців у правовій галузі, діяльність яких пов'язана зі знанням значної кількості законів, підзаконних нормативно-правових актів, доктрин, вирішенням конфліктних ситуацій;
- специфічно-юридичних (стабільність правової основи призводить до певного консерватизму та архаїчності LSP – Language Special Purposes – мова для спеціальних цілей).

З корпоративно-етичних факторів гальмування розвитку ІКК правоохоронців ми виокремили такі:

- матеріальні («зрозуміла») мова юристів «підносить» їх в очах клієнтів, та відповідно, і їхні гонорари.

Окрім того, розмір винагороди залежить від обсягу зробленої роботи, тому правники схильні до затяжних проваджень і довгих висновків);

– історичні (у системі прецедентного права спадкоємність має першорядне значення, тому наступні покоління юристів вчиняють так само як попередні, сучасні інформаційно-комунікаційні технології, що дозволяють зберігати «в пам'яті» стародавні закони і їх стиль викладення, сприяють збереженню традицій);

– ритуальні (віра населення у велич закону підтримується її специфічною, сформованою споконвіку спеціально-юридичною мовою);

– організаційні (організація юридичної справи залишає бажати кращого, оскільки не вистачає часу на ретельне доопрацювання мови поточних і нових документів);

– детерміністські (високі цілі законів виправдовують значну кількість матеріальних коштів, які витрачаються на підтримання їх дії).

До факторів сповільнювання особистісно-культурного напрямку розвитку ІКК майбутніх правоохоронців ми віднесли:

– педагогічні (нажаль у загальноосвітніх школах утрачена традиція вчити школярів – майбутніх курсантів і студентів ЗВО правового поля недостатньо уваги приділяється навчанню грамотного мовлення та письма);

– культурні (правоохоронці недостатньо читають, пагано знайомі з класичною літературою, на прикладі якої вони могли б учитися говорити й писати краще);

– психологічні (за заплутаними, малозрозумілими висловленнями легше приховати власне «Я», особистісні комплекси);

– інтелектуальні (здатність ясно висловлюватись (усно чи письмово) відображає здатність ясно мислити) [2].

Потракткування проблеми уточнення сутності комунікативної та мовленнєвої компетентності як складника професійної компетентності фахівців, які реалізують свою діяльність у сфері безпеки та оборони, було та є у фокусі уваги багатьох дослідників, зокрема, В. Барка, І. Голопич [1; 4]. Вирішенню зазначеної проблеми на теоретичному та практичному рівнях сприяло звернення до наукових праць Т. Брик, О. Зеленської [3; 5], на підставі вивчення яких зроблено висновок про базову роль іншомовного професійного спілкування у формуванні ІКК правоохоронців.

Мета статті – полягає в уточненні сутності ІКК правоохоронців і виявленні ресурсів освітнього середовища щодо її формування.

Відповідно до мети статті сформульовано такі завдання: визначення вихідного рівня сформованості ІКК правоохоронців, вивчення наукової літератури задля уточнення сутності та структури ІКК правоохоронців, виявлення потенціалу освітнього середовища правових закладів вищої освіти (ЗВО) щодо формування ІКК курсантів.

Вирішення цих завдань здійснювалося шляхом застосування комплексу методів дослідження: емпіричних (спостереження, бесіди, інтерв'ювання, вивчення продукту освітньої діяльності курсантів, педагогічне прогнозування), вивчення, аналіз та узагальнення наукової літератури, систематизація, порівняння, узагальнення науково-теоретичних даних з огляду на проблему формування ІКК курсантів в освітньому середовищі правових ЗВО.

Результати опитувань з визначення рівня сформованості комунікативних умінь правоохоронців (зокрема, поліцейських) свідчать про те, що продуктивній комунікації заважають складні умови праці, виснаженість, конфліктний характер ситуацій спілкування, агресивна поведінка громадян, зневажливе ставлення до правоохоронців (близько 71% опитаних); використання ненормативної лексики (35% респондентів), недостатній рівень правової культури громадян, що призводить до нерозуміння пересічними громадянами спеціальної термінології (10% опитаних). Недостатніми, на наш погляд, є мотивація курсантів правових ЗВО щодо оволодіння вміннями професійного спілкування, усвідомлення їх значущості для ефективної професійної діяльності взаємодії з командирами та товаришами (65% респондентів). Розвитку умінь іншомовного професійного спілкування заважає недостатній рівень володіння курсантами іноземною мовою (80% курсантів мають рівень А1 замість В1).

Отримані дані доводять необхідність цілеспрямованої діяльності з організації у правових ЗВО освітнього середовища як сукупності факторів, які сприятливі для формування ІКК правоохоронців. Узагальнюючи погляди науковців, зокрема [3], ми дійшли висновку про те, що базовим для формування ІКК правоохоронців є іншомовне професійне спілкування. Іншомовне професійне спілкування правоохоронців схарактеризуємо як систему комунікативних норм, умінь і прийомів, яка реалізується в процесі міжсуб'єктної взаємодії з правопорушниками, колегам, представниками засобів масової інформації та ін.

Професійне спілкування є фактором, що супроводжує професійну діяльність фахівця та сприяє її ефективності через реалізацію таких функцій:

– інформаційної (передача-прийом інформації з метою обміну думками, поглядами, повідомлення задумками, рішеннями);

– едукативної (набуття індивідуального професійного та соціального досвіду у процесі спілкування);

– організаційної (засвоєння норм соціально-типової поведінки, взаємне орієнтування й узгодження дій під час організації спільної діяльності);

– експресивної (виявлення змісту інтеракції, яка передбачає взаємодію, взаємного пізнання, взаєморозуміння комунікаторів) [3].

Реалізація зазначених функцій зумовлює трансформацію зразків поведінки, намірів, установок, дій з метою оптимізації впливу на аудиторію, розвиток мовленнєвих якостей, формування здатності щодо створення комфортного психологічного фону взаємодії через породження емоційних переживань і станів.

Адекватне використання мовних засобів підкріплюється знаннями:

- екстралінгвістичної інформації;
- правил та норм міжкультурної комунікації;
- основ державного законодавства, документів ООН, ЮНЕСКО, ЄС тощо.

Мовні засоби професійного спілкування утворюють спеціальним чином організовану лінгвістичну систему, що використовується представниками певної галузі для взаємодії в ситуаціях, які пов'язані з професійними аспектами трудової діяльності. Мова правоохоронців повинна ґрунтуватися на законах мови (державної або іноземної), її лексичних, морфологічних і синтаксичних нормах. Мовні засоби, які використовуються у їх професійному мовленні, вимагають використання ustalених термінів, формул, зворотів, що входять до офіційно-ділового стилю та характеризують професійні ситуації в галузі правоохоронної діяльності. Для засвоєння зазначених мовних засобів пропонуються вправи, спрямовані насамперед на забезпечення усвідомлення структури мови, формування цілісного уявлення про логіко-понятійну систему наукових понять майбутнього фаху [7].

Передбачається також сформованість мовленнєво-комунікаційних умінь:

- налагоджувати контакт з усіма учасниками подій, ситуацій;
- грамотно, доцільно та влучно використовувати вербальні засоби спілкування (переконавання, навіювання, заохочення, діалог, бесіда);
- висловлюватися зрозуміло й ввічливо;
- наводити реальні, а не вигадані факти;
- доводити справедливість осудження та покарання правопорушників [4].

Вивчення результатів дослідження Т. Брик [3] посприяло уточненню вмінь іншомовного професійного спілкування правоохоронців як представників сфери безпеки та оборони: суто комунікативні вміння говоріння, сприйняття мови на слух, читання, письма, які дозволяють одержувати відповідну інформацію на професійні теми з подальшим її використанням для професійного самовдосконалення, компетентно висловлювати свою думку в ході вербальної взаємодії з іншими суб'єктами у процесі професійної діяльності. Не менш важливими для пошуку оптимальних шляхів розв'язання проблеми є вміння використовувати багатство мови у професійній комунікативній діяльності, гнучке використання невербального репертуару для адекватного передавання інформації.

Реалізація визначених умінь передбачає формування у представників силових структур особистісних якостей, які є необхідними для ефективного іншомовного професійного спілкування:

- толерантності, тобто готовності сприймати та приймати носіїв іншої мови;
- емпатійності як здатності співпереживати, співчувати, розуміти представників іншої культури;
- комунікабельності, яка забезпечує здатність швидко вступати в комунікативний контакт та розбудовувати конструктивне іншомовне професійне спілкування;
- креативності як здатності за необхідністю швидко змінювати стратегію і тактику своєї поведінки, знаходити нешаблонні шляхи вирішення різних проблем в умовах іншомовного середовища;
- щирості, яка виражається в демонстрації справжніх думок і почуттів, відсутності упереджень стосовно представників іншої культури;
- доброзичливості як здатності не лише відчувати, але й виявляти свою уважність і симпатію до представників інших культурних спільнот тощо.

Тож, ІКК правоохоронців охарактеризуємо як професійно-особистісне утворення, що інтегрує наявність певних життєвих установок, цінностей (аксіологічний), знання щодо адекватного використання мовних засобів (когнітивний), мовленнєво-комунікаційних умінь (діяльнісний), особистісних якостей, необхідних для ефективного іншомовного професійного спілкування.

Соціально-державне замовлення на випуск компетентних правоохоронців передбачає якомога повну реалізацію потенціалу освітнього середовища відомчих ЗВО. Освітнє середовище правового закладу вищої освіти схарактеризуємо як сукупність специфічних умов навчання, що впливають на просторове та функціональне просторове об'єднання суб'єктів освітньої діяльності, між якими встановлюються тісні, різнопланові, індивідуальні та групові, формальні та міжособистісні взаємозв'язки та реалізуються особистісні, освітні, службові, професійні потреби, інтереси, здібності комунікаторів. Науковці В. Ільїна, С. Іщенко, А. Пожидаєв вбачають професійно-педагогічний потенціал силового ЗВО в чіткій просторово-часовій організації освітньої та позаосвітньої діяльності, носінні форменого одягу, прийому їжі в ідальні. Виховний потенціал передбачає спрямованість на виховання здобувачів освіти в дусі відданого служіння українському народові, сумлінного ставлення до виконання службових обов'язків, навчання. Реалізація зазначеного потенціалу потребує постійного вдосконалювання викладачами та вихователями власного організаторського досвіду роботи з курсантами щодо використання методів, форм, прийомів, технічних засобів [6; 7; 8].

Зауважимо, що вивчення освітнього середовища є актуальним напрямком сучасних психолого-педагогічних досліджень. У загальному вигляді освітнє середовище є підсистемою соціокультурного середовища,

сукупністю умов, що склалися історично та впливають на просторове, функціональне об'єднання суб'єктів освітнього процесу, педагогічною системою навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти. Особливості освітнього середовища у ЗВО правового профілю зумовлені його пріоритетними завданнями щодо раціональної організації правової освіти, формування правосвідомості, етичної поведінки, що проявляється у непримиримому ставленні до порушень дисципліни та законності, моральній та фізичній загартованості, спроможності долати труднощі служби, що становлять кістяк професійної компетентності правоохоронця.

У контексті статті у структурі освітнього середовища правового ЗВО доцільно виокремити такі складники:

- змістовий, спрямований на створення інформаційного поля для задоволення освітніх потреб здобувачів;
- комунікативний, орієнтований на створення сприятливої психологічної атмосфери, установавання різних видів комунікативних зв'язків на основі реалізації принципів взаємоповаги, толерантності, верховенства права;

- організаційно-управлінський, що передбачає створення матеріально-технічного та навчально-технологічного підґрунтя освітнього процесу, координацію взаємодії його суб'єктів (здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників, адміністрації, представників служб, створення сприятливих умов для набуття правової освіти [6].

Розглянемо, в якій спосіб освітнє середовище ЗВО як цілісність, так і окремими компонентами може посприяти формуванню складників ІКК правоохоронців. Так, відпрацювання мовних засобів потребує створення комфортної емоційно-психологічної атмосфери, яка допомагає курсантам долати мовні та психологічні бар'єри спілкування та позбавитися невпевненості в собі. Наслідками створення зазначеної атмосфери є виникнення професійно-пізнавального інтересу, поінформованість курсантів відносно необхідності володіння всіма засобами та стилістичними ресурсами мови, вироблення індивідуального стилю спілкування.

Комунікативні вміння (вступати в бесіду, вести її, уловлювати хід думок, адекватно реагувати на репліки партнера та ін.) мають розвиватися у професійно орієнтованому інформаційному полі, яке формується внаслідок організації освітньої діяльності на засадах інтерактивності та суб'єкт-суб'єктності. Автоматизм володіння мовними зразками, стандартними фразами, які використовуються у типових ситуаціях професійної діяльності правоохоронця (поліцейського), розвивається у вербальних вправах.

Для прикладу наведемо таку вправу (діалог у поліцейській дільниці).

– *Police station. What can I do for you?*

– *Hi, officer. Please, help. It's an emergency! Whom should I inform?*

– *What has happened, sir?*

– *I need your help immediately!*

– *Please, calm down! Where are you now? Can you tell me the address?*

– *I am at the North Market. And I have just been robbed of my wallet. And my passport has been stolen too.*

– *Right, sir. I've sent the squad to the market. They'll be with you in 5 minutes. When did the pickpocketing happen?*

– *Well, a couple of minutes ago.*

– *When did you discover the robbery? Have you seen the thief?*

– *Yes, I have. I even managed to catch him by hand, but he escaped. The market is too crowded, so he disappeared quite easily.*

– *So you've seen his face and you can describe him to our officer in details. That's fine.*

– *Yes, I remember his face. He is about 25 years old, short and slender. Black hair, brown eyes and tattoos on his right arm. Please, officer, catch him. I need my passport and the money. He must be punished.*

– *Don't worry, sir. We'll do our best to find the robber. If there are any witnesses, please, ask them to wait for the police.*

– *OK, officer.*

– *Now tell me what has been stolen exactly?*

– *Well, as I've told you: plenty of money, the driving license and my ID.*

– *What else, apart from that? Any keys?*

– *No. Fortunately they were in my pocket.*

– *I see. What about credit cards?*

– *My god! Yes, he has stolen them too.*

– *You should cancel your credit cards as soon as possible. Notify your bank right now. And please beware of pickpockets in crowded places.*

– *OK, officer. Thank you.*

Такий діалог моделює ситуацію професійної діяльності; його доцільно розучити та відтворювати по ролях, що забезпечує інтерактивний характер навчання, в якому викладач і курсанти є рівноправними партнерами. У процесі сумісного навчання легко відпрацювати такі якості мовлення, як чистота, правильність, точність, стислість, що дозволяє у зв'язній і послідовній формі передавати певну порцію інформації (початок, продовження, закінчення діалогу), уловлювати хід думки та зміст висловлювання співрозмовника, швидко та адекватно реагувати на них.

Для розвитку вербальної техніки курсантів-правоохоронців актуальними виявилися такі вправи як розповідь, коментар, пояснення норм, законів, правил, бесіди професійного спрямування, оцінні судження. Доцільно використовувати аудіювання, мовленнєві вправи, вправи з керованим використанням матеріалу розмовних і фахових текстів, вправи «питання-відповідь», рольові ігри, тренінги.

Матеріально-технічним та навчально-технологічним підґрунтям формування іншомовної комунікативної компетентності ми вважаємо комп'ютер, використання інтерактивних можливостей якого забезпечує:

- організацію діалогу з ПЕВМ з різними методичними завданнями (читання – формування орієнтовної основи дій, лексичних, граматичних навичок, аудіювання тощо);
- залучення до спільних проєктів інтегративного характеру, реалізація яких заснована на вивченні не тільки мовленнєвого, але й правового блоку;
- комп'ютерне управління навчальною діяльністю на засадах особистісно орієнтованого підходу.

Перевага запровадження інформаційно-комунікаційних технологій полягає в адаптованості навчальної програми до вимог користувача, прозорості алгоритму дій, стандартизації діалогового інтерфейсу, значні можливості щодо пошуку інформації іноземною мовою.

Висновки. Тож, на основі проведення емпіричних досліджень з'ясовано доцільність систематичного формування іншомовної комунікативної компетентності правоохоронців. Спеціальним чином організоване освітнє середовище у правових ЗВО забезпечує перетворення зовнішніх впливів освітнього середовища у внутрішню властивість особистості, зокрема, такого професійно-особистісного утворення, як іншомовна комунікативна компетентність, що інтегрує аксіологічний (загальнолюдські, етичні й корпоративні цінності та настанови), когнітивний (знання) і діяльнісний (уміння та навички) компоненти, професійний і соціальний досвід, особистісні якості, необхідні для ефективного іншомовного професійного спілкування. Освітнє середовище ЗВО як цілісність і через вплив окремих компонентів (змістовий, комунікативний, організаційно-управлінський) сприяє формуванню відповідних складників ІКК правоохоронців. Перспективними є розвідки, які стосуються уточнення критеріїв і показників якісного аналізу та кількісного вимірювання рівнів сформованості ІКК правоохоронців.

Використана література:

1. Барко В. І. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: практ. посіб. Київ : Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. 100 с.
2. Богуцький В. М. Об'єктивні чинники ускладнення розуміння мови права. Матеріали X Міжвузівської наук.-практич. інтернет-конф. (Київ, 30 квіт. 2020 р.). Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 7-9.
3. Брик Т. О. Формування вмінь іншомовного професійного спілкування майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2009. 20 с.
4. Голопич І. М. Підготовка майбутніх поліцейських до професійного спілкування у вищих закладах зі специфічними умовами навчання: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2020. 20 с.
5. Зеленська О. М. Формування полікультурної компетентності курсантів вищих військових навчальних закладів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2012. 20 с.
6. Ільїна В. М. Формування правової культури майбутніх правоохоронців у освітньому середовищі ліцею: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2011. 20 с.
7. Іщенко С. О. Підготовка майбутніх офіцерів до виховної роботи з особовим складом у вищому навчальному закладі системи МВС України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Харків, 2016. 20 с.
8. Пожидаєв А. О. Формування організаторських здібностей курсантів у позанавчальній діяльності вищого навчального закладу системи МВС України: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.07. Харків, 2010. 20 с.
9. Ченківська Н. В. Навчання іноземній мові майбутніх поліцейських: основні теоретичні підходи щодо методів удосконалення комунікативних умінь та навичок. *Молодий вчений*. 2019. № 5. С. 220-223.

References:

1. Barko V. I. (2007). Profesiohrafichnyi opys osnovnykh vydiv diialnosti v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy [Professional description of the main types of the activities in the internal affairs bodies of Ukraine]. Kyiv: Kyiv National University of Internal Affairs, 100 s. [in Ukrainian]
2. Bohutskiy V. M. (2020). Obiektivni chynnyky uskladnennia rozuminnia movy prava [Objective factors complicating the understanding of the language of law]. Kyiv: Kyiv National Academy of Internal Affairs, 100 s. [in Ukrainian]
3. Bryk T. O. (2009). Formuvannia vmin inshomovnoho profesiinoho spilkuvannia maibutnikh ofitseriv u vyshchyykh viiskovykh navchalnykh zakladakh [Formation of foreign language professional communication skills of future officers in higher military educational institutions]. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, 20 s. [in Ukrainian]
4. Holopych I. M. (2020). Pidhotovka maibutnikh politseiskyykh do profesiinoho spilkuvannia u vyshchyykh zakladakh zi spetsyficshymy umovamy navchannia [Preparation of future police officers for professional communication in higher institutions with specific study conditions]. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi National University, 20 s. [in Ukrainian]
5. Zelenska O. M. (2012). Formuvannia polikulturnoi kompetentnosti kursantiv vyshchyykh viiskovykh navchalnykh zakladiv u protsesi vyvchennia humanitarnykh dystsyplin [Formation of multicultural competence of cadets of higher military educational institutions in the process of studying humanitarian disciplines]. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, 20 s. [in Ukrainian]
6. Ilyina V. M. (2011). Formuvannia pravovoi kultury maibutnikh pravookhorontsiv u osvithomu seredovyshchi litseiu [Formation of the legal culture of future law enforcement officers in the educational environment of the lyceum]. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, 20 s. [in Ukrainian]

7. Ishchenko S. O. (2016). Pidhotovka maibutnikh ofitseriv do vykhovnoi roboty z osobovym skladom u vyshchomu navchalnomu zakladi systemy MVS Ukrainy [Preparation of future officers for educational work with personnel in a higher educational institution of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, 20 s. [in Ukrainian]
8. Pozhydaiev A. O. (2010). Formuvannia orhanizatorskykh zdibnosti kursantiv u pozanavchalnii diialnosti vyshchoho navchalnoho zakladu systemy MVS Ukrainy [Formation of organizational abilities of cadets in extracurricular activities of a higher educational institution of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. Kharkiv: Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda, 20 s. [in Ukrainian]
9. Chenkivska N. V. (2019). Navchannia inozemnii movi maibutnikh politseiskyykh: osnovni teoretychni pidkhody shchodo metodiv udoskonalennia komunikativnykh umin ta navychok [Foreign language training of future police officers: basic theoretical approaches to methods of improving communication skills and abilities]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*. 5. 220-223. [in Ukrainian]

Marchenko O., Sydorenko I. Formation of another language communicative competence of law officers in the educational environment of a higher education institution with specific learning conditions

The article substantiates the relevance of the problem of the formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers as an integral component of their professional competence based on the theoretical and source base, analyses of empirical quantitative and qualitative material substantiated the relevance of the problem of formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers as an integral component of their professional competence. Foreign language communicative competence of law enforcement officers is characterized as a professional formation that integrates the presence of certain life values, attitudes (axiological component), knowledge and adequate use of language tools (cognitive component), speech and communication skills (activity component), personal qualities necessary for effective foreign language professional communication. Favorable and inhibiting factors influencing the course of the researched process at content-professional, corporate-ethical, personal-cultural levels were determined. It has been proven that foreign language professional communication is basic for the formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers. It is shown that the organization of effective foreign language professional communication involves the formation of an educational environment with given parameters. The educational environment of a legal institution of higher education is characterized as a set of specific learning conditions affecting the spatial and functional spatial association of subjects of educational activity, between which close, diverse, individual and group, formal and interpersonal relationships are established and personal, educational, service, professional needs, interests, abilities of communicators. The possibilities of the educational environment of the institution of higher education regarding the formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers have been analyzed. It was found that among the numerous components of the educational environment, the most influential in the formation of foreign language communicative competence of law enforcement officers are content (information field to meet the educational needs of communicators), communicative (a comfortable emotional and psychological atmosphere that helps cadets overcome linguistic and barriers of foreign language communication), organizational and administrative (material-technical and educational-technological basis of the educational process, introduction of information and communication technologies in teaching foreign language professional communication). In the future, it is planned to clarify the criteria and indicators, the dynamics of the levels of formation of the foreign language communicative competence of law enforcement officers as a result of experimental verification of the influence of the educational environment of the institution of higher education of the legal profile.

Key words: foreign language communicative competence, professional communication, educational environment, higher education institution with specific study conditions, law enforcement officers.